

סכין מידו בשגגה על צואר חברו, ומת הנשחט לאחר זמן!

אלמה תניא: שחט שנים או רוב שנים — הרי זה אינו גולה, גם אם מת לאחר מכן הנשחט כי שמא מת מחמת דבר אחר!

ומשנינן: **הא איתמר עלה, אמר רב הושעיא: חיישינן שמא הרוח בלבלתו,** וכתוצאה מכך הוא מת, ולכן, גם אם ודאי שבעקבות השחיטה הוא ימות, ואפשר להעיד לאשתו על מותו, אין זו ראיה שהוא בלבד גרם למותו, ולכן לגבי גלות הוא פטור.

אי נמי, שמא איהו הנשחט עצמו, בפירוכוסיו יותר מדאי קירב מיתתו, ואין גלות אלא למי שעשה בעצמו את כל המיתה. קכא-א

מאי בינייהו בין שתי האוקימתות?

דשחטיה בביתא דשישא, שאין בו רוח, ופרכים הנשחט.

אי נמי, דשחטיה בכרא, בחוץ, במקום שיש רוח, ולא פרכים הנשחט.

רבי יהודה אומר: לא כל האדם ולא כל המקום.

איבעיא להו: רבי יהודה בן בבא לקולא פליג, או לחומרא פליג?

האם כוונתו לומר שיכולים להעיד על מת לפי תנאי המקום והזמן אפילו לאחר שלשה ימים, והוא מקיל.

או שמא לפי תנאי המקום והזמן יתכן ואי אפשר להעיד אפילו אם לא חלפו שלשה ימים ממיתתו. והוא מחמיר.

תא שמע: דהוא גברא דטבע בעיר הנקראת כרמי.

ואסקוהו והעלוהו מן המים למקום הנקרא "בי הדיא" לבתר תלתא יומין. ובכל זאת אנסבה רב דימי מנהרדעא לדביתהו.

ותו, **ההוא גברא דאטבע בנהר דגלת,** ואסקוהו אנשירא דשביסתנא, ואנסבה רבא לדביתהו אפומא דשושביני, לפי עדות שושביניו, מכיכיו, לבתר חמישה יומי.

אי אמרת בשלמא לקולא פליג — אינהו, שהשיאו את נשותיהם, **דעביד כרבי יהודה בן בבא.**

אלא אי אמרת לחומרא פליג, אינהו, דעביד להשיא את נשותיהם — כמאן הקילו להתירן להנשא?

ומשנינן: **שאני הטובע במיא — דצמתי.** שצומתים את צורת הפנים, ואין פני המת מתנפחים ומשתנים כמו מי שמת על היבשה.

ומקשינן: **והאמרת שמיא מרזו מחזקים את המכה!?**

ומשנינן: **הני מילי שמים מחזקים את המכה, היבא דאיבא מכה.**

אבל היבא דליבא מכה — מיצמת צמית.

והני מילי דכי אסקיה, שבשעה שמעלים את המת הטובע מהמים, **חזייה בשעתיה,** רואים ומכירים אותו אז.

אבל אישתהי — מיתפח תפח. ואין מעידים עליו.

מתניתין:

ושהו שם כדו שתצא נפשם, ולא המתינו, והשיאו בית דין את נשותיהם.

אך אם טבע במים שאין להם סוף, מודה רבי יוסי שהיא אסורה לעולם, שמא עלה מן המים במקום שאין רואים אותו מכאן.

ושוב מעשה בעפויא, באחד ששלשלוהו לים, במים שאין להם סוף, ולא עלתה בידם ממנו אלא רגלו, וכל גופו נעלם במים.

אמרו חכמים: אם נחתכה רגלו מן הארכובה [מהברך] ולמעלה — תנשא אשתו, לפי שאינו יכול לחיות כך.⁽¹⁾

מן הארכובה ולמטה — לא תנשא.

גמרא:

תנו רבנן: נפל למים, בין שיש להם סוף, בין שאין להם סוף — אשתו אסורה, דברי רבי מאיר.

מי שנפל למים, וטבע בהם, בין שיש להן סוף, וכפי שיבואר להלן, בין שאין להן סוף — אשתו אסורה.

במים שיש להם סוף, יש לחוש שמא שהה בהם יום או יומיים.

ובמים שאין להם סוף יש לחוש שמא שהה במים, ויצא ממקום אחר, ועדיין חי הוא.

אמר רבי מאיר: מעשה באחד שנפל לבור הגדול של מים, ועלה משם לאחר שלשה ימים.

אמר רבי יוסי: אין צורך לחכות שלשה ימים במי שטבע במים שיש להם סוף, כי אם היה ניצל, היו רואים אותו.

ומעשה בסומא, שירד לטבול במערה, שהיא מים שיש להם סוף, וירד האדם שהוא מושכו, מנהיגו של הסומא אחריו למים.

ועיין בביאור דבריו בספר "פרקי אמונה השקפה והנהגה על פי ספרי החזון איש", שלדברי חז"ל מתחלקים ששת אלפי שנות עולם לשלש תקופות, כאשר התקופה האמצעית היא "אלפיים שנות תורה" שניתן בהן הכח לחכמים לקבוע הלכות לדורות, ובהן הלכות טריפה הנוגעות גם לדיני איסור והיתר. ולכן, אם יש אפשרות כיום לריפוי הטריפות אין זה מתיר את הבהמה באכילה, גם אם התרפאה מטריפותה, כיון שדין טריפה נקבע על סוג שכזה באלפיים שנות תורה כדין טריפה לדורות.

אך עד כמה שזוה נוגע למציאות, כיון שיש כיום רפואה לטריפה, אין מעידים עליו שהוא מת, אם יודעים שנעשה "טריפה".

1. החזון איש [יורה דעה ה ג] כתב שאם כיום יכול אדם להנצל באמצעות טיפול רפואי באותם דברים שאמרו חכמים שודאי ימות, אין מעידים עליו שהוא מת.

והוכיח מכמה מקומות שהרפואות לכמה סוגי טריפות היו מצויות כבר בעבר, "אלא שלא נתגלו בכל דור ודור, ובכל מקום ומקום".

"ויש אשר נתגלו, וחזרו ונשכחו, והכל ערוך ומסודר מאת הבורא, ברוך הוא, בראשית הבריאה.

ונמסר לחכמים — לקבוע הטריפות, על פי רוח קדשם שהופיע עליהם".

"והיה צריך להקבע דיני הטריפות לדורות באלפיים שנות תורה כדאמר במסכת עבודה זרה ט א".

ולא היא, כיון דאיכא גלי — אימור גלי
אשפלו, דחפוהו למקום רחוק, ויצא שם.

קרי שמואל עליה דרב [משלי יב] "לא
יאונה לצדיק כל און". שלא נכשל לנדות את
רב שילא.

קרי רב עליה דשמואל שיעץ לו לפנות
תחילה לרב שילא: [משלי יא] "ותשועה
ברוב יועץ".

תניא אמר רבי מעשה בשני בני אדם שהיו
מכמורין מכמורים פורשים רשתות לצוד
דגים בירדן.

נכנס אחד מהם למחילה של דגים, שחלקה
מוגבהת מהמים וחלקה מלאה מים.

ושקעה חמה ולא ראה פתחה של מחילה.
ושהה חברו עד כדי שתצא נפשו, ובא
והודיע בתוך ביתו שמת.

למחר, זרחה חמה, והכיר חברו בפתחה של
מחילה, ובא ומצא הספד גדול בתוך ביתו.

אמר על כך רבי: כמה גדולים דברי חכמים,
שאמרו: מים שיש להם סוף — אשתו
מותרת, שאין להם סוף — אשתו אסורה.

ופרכינן: אי הכי, אפילו טבע במים שיש
להם סוף, נמי ליחוש למחילה של דגים! ?

ומשנינן: במים שיש להם סוף, מחילה של
דגים לא שכיחא.

אמר רב אשי, הא דאמרו רבנן: מים שאין
להם סוף אשתו אסורה, הני מילי באיניש
דעלמא.

וחכמים אומרים: מים שיש להם סוף —
אשתו מותרת, ושאין להם סוף — אשתו
אסורה.

ודנה הגמרא: היכי דמי "מים שיש להם
סוף"?

אמר אביי: כל שעומד אדם ורואה את כל
מקום המים שטבע בהם מארבע רוחותיו.

ההוא גברא דטבע באגמא שהם מים
המוקפים סביב ביבשה, ויש להם סוף,
דסמקי [שם מקום].

אנסבה רב שילא לדביתהו לאשתו.

אמר ליה רב לשמואל: תא נשמתיה, בוא
נדה את רב שילא על כך.

אמר ליה: נשלח ליה להתרותו ברישא,
תחילה.

שלחו ליה לרב שילא: הטובע במים שאין
להם סוף — אשתו אסורה או מותרת?

שלח להו רב שילא: אשתו אסורה.

שלחו לו עוד שאלה: ואגמא דסמקי — מים
שיש להם סוף או מים שאין להם סוף הם?

שלח להו: מים שאין להם סוף הוא.

שלחו לו: ומר, מאי טעמא עבד הכי להתיר
את אשתו?

שלח להם: מיטעא טעינא.

אנא סברי, כיון דקון המים של האגם וקיימי
— כמים שיש להם סוף דמי, שאינו יכול
להרחיק למקום שאין רואים אותו.

אבל צורבא מרבנן לא, כי אי אירע דסליק — קלא אית ליה.

ולא היא, לא שנא איניש דעלמא, ולא שנא צורבא מרבנן,

דיעבר אין, לכתחלה לא.

תניא, אמר רבן גמליאל: פעם אחת הייתי מהלך בספינה, וראיתי ספינה אחת שנשברה, והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה, ומנו? רבי עקיבא.

וכשעליתי ביבשה, בא וישב ודן לפני בהלכה.

אמרתי לו: בני, מו העלך?

אמר לי: דף של ספינה נזדמן לי, וכל גל וגל שבא עלי נענעתי לו ראשו. וכך עבר הגל מעלי, ולא טבעתי.

מכאן אמרו חכמים: אם יבואו רשעים על אדם, ינענע לו ראשו. שלא יעמוד נגדו אלא ימתין ולא יתגרה בו.

אמרתי באותה שעה: כמה גדולים דברי חכמים, שאמרו: מים שיש להם סוף — מותרת, מים שאין להם סוף — אסורה.

תניא, אמר רבי עקיבא: פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שמטרפת בי, והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה, ומנו? רבי מאיר.

כשעליתי למדינת קפוטקא, בא וישב ודן לפני בהלכה.

אמרתי לו: בני, מו העלך? אמר לי: גל טרדני לחברו וחברו לחברו, עד שהקיאני ליבשה.

אמרתי באותה שעה: כמה גדולים דברי חכמים, שאמרו: מים שיש להם סוף — אשתו מותרת, מים שאין להם סוף — אשתו אסורה.

תנו רבנן: נפל לגוב אריות — אין מעידין עליו.

לחפורת מלאה נחשים ועקרבים — מעידין עליו.

רבי יהודה בן בתירא אומר: אף לחפורת מלאה נחשים ועקרבים — אין מעידין עליו, כי היישינן שמא חבר הוא, ויודע הוא קכא-ב ללחוש להם לחש שלא יזיקו לו.

ותנא קמא סבר, שודאי יהרגוהו, גם אם ילחש להם, אנב איצצא, שהיות ומקום הבור דחוק, ובנפילתו הוא לוחץ עליהם, הם מתרגזים, ומזקי ליה.

אבל גוב אריות רחב הוא, ואין הוא עומד עליהם, ולפעמים האריות שבעים, ואינם טורפים אז.

תנו רבנן: נפל לתוך כבשן האש — מעידין עליו.

ליורה מלאה יין ושמן הרותחת על האש — מעידין עליו.

משום רבי אחא אמרו: נפל ליורה של שמן הרותחת על האש — מעידין עליו, מפני שהוא מבעיר בנפילתו את האש, שמתיו עליה שמן בשעת נפילתו, ורגליו נצמתים, ואינו יכול לצאת ממנה.

אבל אם נפל אדם ליורה רותחת על האש של יין — אין מעידין עליו מפני שהוא